

Prevenција: Centar za mlade iz alternativne skbi

Provoditelj: Udruga "Igra" za pružanje rehabilitacijsko-edukacijske i psiho-socijalno-pedagoške pomo i
Godina provedbe: 2018

Kratki opis programa

Centar za mlade iz alternativne skrbi djeluje u svrhu poticanja i razvijanja socijalnih vještina i pozitivnih modela ponašanja mladih kao i pružanja usluga posttretmana mladima nakon boravka u ustanovi u svrhu njihove bolje integracije i prevencije ovisnosti.

Sažetak programa

Provodio se od rujna 2017. do kraja kolovoza 2018. u Centru za pružanje usluga u zajednici Zagreb-Dugave, u Odgojnom zavodu u Turopolju te u prostorijama udruge Igra. CZPUUZ Zagreb-Dugave je bio partner na projektu, dok je OZ u Turopolju bio suradnik.

Centar za mlade iz alternativne skrbi je projekt unaprje enja životnih vještina mladih u institucionalnom tretmanu, koji je nastao 2002. na temelju istraživanja struč ne literature, istraživanja o potrebama mladih u ustanovama socijalne skrbi te post-evaluacijskog istraživanja o potrebama mladih nakon izlaska iz ustanova te se tijekom 15 godina razvijao i uskla i vao svoje usluge u skladu s potrebama korisnika.

Provodio se se u partnerstvu Udruge Igra i Centra za pružanje usluga u zajednici Zagreb – Dugave te u suradnji s Odgojnim zavodom Turopolje.

Sve je ve i broj mladih u institucionalnom tretmanu koji su probali, eksperimentirali ili konzumirali neka od sredstava ovisnosti. U radu s odgajanicima u Centru za pruža je usluga u zajednici Zagreb - Dugave i Odgojnom zavodu Turopolje je sve uo lživija nužnost specifi njih i sveobuhvatnijih na ina rada - grupno i individualno.

Nadalje, uo eno je da se na uzimanje droga navode odgajanci koji ih prije nisu rabili ili su to inili u manjoj mjeri.

Najve i dio odgajnika nema osviješten problem ovisnosti - ve ina njih vidi drogu kao dobar na in prevladavanja svojih teško a.

Slabije su adaptibilni, nenaviknuti na obaveze, sa slabo ili nikako razvijenom empatijom, radnim navikama, Rijetko planiraju, a kada i postave ciljeve - od njih lako odustaju.

Ukazala se tako potreba za obuhva enost odgajnika dodatnim struč nim radom te kasnije, daljnji razvoj postoje ih modela, tj., uvo enja novih specifi nih programskih aktivnosti (Knotek-Iveta, Maloi , 2000.)

Tako er, izostanak struč ne potpore i savjetodavne podrške u razdoblju po izlasku iz ustanove je jedan od ve ih nedostataka ovog odgojnog sustava.

Glavni cilj projekta je bio doprinijeti smanjenju pojave ovisnosti me u djecom i mladima smještenih u i/ili izašlih iz odgojnih institucija vezano uz njihovo eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti.

Korisnici ovog projekta bili su: djeca bez odgovaraju e roditeljske skrbi, djeca iz obitelji korisnika sustava socijalne skrbi, djeca s poreme ajima u ponašanju, djeca u riziku od socijalne isklju enosti, mladi s poreme ajima u ponašanju, mladi s rizi nim oblicima ponašanja, nezaposleni, ovisnici i lije eni ovisnici o drogama.

9 je korisnika iz Centra za pružanje usluga u zajednici Zagreb – Dugave u dobi od 12 do 15 godina, a koji su smješteni u odgojnu ustanovu zbog poremećaja u ponašanju i različitih oblika rizičnog ponašanja, obiteljskih (ne)prilika, bio-psiho-socijalnih i drugih razloga.

Svi su muškog spola.

Korisnici su obuhvaćeni grupnom aktivnošću s ciljem razvijanja životnih vještina, s obzirom da se radi o korisnicima koji su tek došli u ustanovu, kako bi se prilagodili na život u ustanovi, te razvili socijalne i životne vještine s ciljem prevencije razvijanja ovisnih ponašanja.

Korisnici ovog projekta su i odgajanci iz Odgojnog zavoda Turopolja u dobi od 16 do 17 godina, njih 40, koji su bili uključeni u grupne aktivnosti i Sportske igre mladih. Svi su muškog spola. Održane su dvije grupe u trajanju od 3 mjeseca.

Grupna podrška je imala za cilj, osim pripreme za samostalan život, i osnažiti, istaknuti njihove potencijale kako bi uvidjeli koliko su vrijedni i da svoj dosadašnji životni stil (droga, alkohol, agresivno ponašanje, krađa, razbojništvo) mogu promijeniti. Ono što je najveći problem kod spomenute skupine mladih jest to što su gotovo svi duže vrijeme prije smještanja u Odgojni zavod živjeli naivnom životu koji je uključivao ovisnosti, krađu, razbojništva, te i neke kriminalne radnje. Ovom grupnom podrškom im se željelo dati uvid u naivnost na koju su bili i to mogu promijeniti. Mnogi od njih imaju izrazito nisko samopouzdanje i samopoštovanje, a potrebu za prihvaćanjem i ljubavlju zadovoljavaju u društvu koje loše utječe na njih.

Istaknuli bismo poseban uspjeh koji smo organizirali i proveli u Odgojnom zavodu u Turopolju, a to su Sportske igre mladih gdje je sudjelovalo više od 40-ak mladih. S obzirom da se radi o vrlo zatvorenoj ustanovi, mladi nemaju često priliku sudjelovati u ovakvim aktivnostima. Kako bi dogaćaj bio što kvalitetniji, uspostavili smo suradnju s Outward Boundom i Ministarstvom pravosuđa, Centrom za izobrazbu.

To je bilo jednodnevno događanje za mlade iz OZ kako bi stvorili pozitivan odnos prema sportskim aktivnostima i događanjima te kako bi ih se motiviralo za odabir zdravih stilova života i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena. Mladi su igrali nogometne utakmice, odbojku, frizbi, te su svi sudionici imali priliku isprobati razne aktivnosti udruge Outward Bound. Hodali su po slack line-u, hrabro koraćali po nategnutom užetu, potezali konopac, prelazili visoki štrik, a sve su to morali napraviti kao tim te su time jaćali zajedništvo, upornost i pomicali vlastite granice.

Djelatnici OZ su zajedno s mladima tijekom sportskog susreta pekli roštilj, okupili se i družili, te zajedno rućali po završetku sportskih aktivnosti. Prilikom evaluacijskog sastanka, i sami djelatnici su izrazili zadovoljstvo provedbom i kako bismo u budućnosti trebali više ovakvih događaja organizirati.

Istaknuli bismo i uspjeh i jednog mladića koji je bio na našoj grupi u Odgojnom zavodu u Turopolju, a obustava mu je bila tijekom kolovoza. Pri izlasku nam se javio i pohvalio se kako se zaposlio i radi od 08 do 16h. S obzirom na njegov dosadašnji stil života, to ukazuje da je spreman okrenuti novu stranicu u životu, a kako bi u tome ustrajao, mićemo mu nastaviti pružati podršku.

Ovim projektom obuhvaćeno je i 15 korisnika unutar aktivnosti individualnog informiranja, savjetovanja i psiho-socio-pedagoške podrške. Svi su muškog spola i mladi izašli iz odgojnih ustanova ili zavoda. Na taj način mladima smo pružili podršku i pratili ih prilikom njihovog izlaska iz ustanove, a što je pri planiranju projekta ustanovljeno kao nedostatak sustava.

Uz interno vrednovanje, svake godine provodimo neovisno vanjsko vrednovanje, odnosno programsku evaluaciju za cijeli program socijalno uključivanje u sklopu koje se evaluirao i ovaj projekt. Vrednovanje je provela Leota d.d. Većina aktivnosti se odvija u Gradu Zagrebu i Turopolju no projekt zapravo svojim aktivnostima pokriva većini dio RH budući da većina naših direktnih korisnika dolazi iz raznih dijelova Hrvatske te se po izlasku iz institucija vraćaju u

svoje sredine ili ostaju u gradovima gdje su institucije smještene i njihovoj okolini i imaju mogućnost koristiti uslugu. Individualne podrške koriste i tehnologiju i društvene mreže gdje god se nalazili.

Dugoročne promjene koje namjeravamo postići i provedbom ovog projekta je omogućavanje dostupnosti i pružanjem usluga ovoj korisnoj populaciji utjecati na smanjenje pojave ovisnosti, a samim time utjecati na povećanje socijalne uključenosti ove ranjive skupine.

1. Županije provedbe

Zagrebačka, Grad Zagreb

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 01.09.2017

Datum završetka: 31.08.2018

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

Partner na projektu je bio Centar za pružanje usluga u zajednici Zagreb-Dugave, dok je Odgojni zavod u Turopolju bio suradnik.

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Zagrebačka županija, Grad Zagreb

Godina u kojoj se program provodio: 2014./2015.

Broj obuhvaćenih korisnika: 21

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija

Selektivna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Zajednica

9. Rizici i zaštitni mehanizmi na koje program cilja

Rizici i mehanizmi: Neadekvatna roditeljska skrb, loši roditeljski odnosi, nizak socio-ekonomski status, loš akademski uspjeh, psihološke i individualne osobine djece i mladih smještenih u institucije i onih izašlih iz istih, vršnjaci unutar i izvan ustanove.

Zaštitni mehanizmi: Psihosocijalna podrška, zdravi stilovi života i kvalitetno provođenje slobodnog vremena, dostupnost podrške, socijalno uključivanje.

10. Procjena potreba

Način provedbe: Analiza dostupnih podataka i analiza literature i izvješća.

Centar za mlade iz alternativne skrbi je projekt unaprjeđenja životnih vještina mladih u institucionalnom tretmanu, koji je nastao 2002. na temelju istraživanja stručne literature, istraživanja o potrebama mladih u ustanovama socijalne skrbi te post-evaluacijskog istraživanja o potrebama mladih nakon izlaska iz ustanova te se tijekom 15 godina razvijao i usklađivao svoje usluge u skladu s potrebama korisnika. Provodi se u partnerstvu Udruge Igra i Centra za pružanje usluga u zajednici Zagreb – Dugave te u suradnji s Odgojnim zavodom Turopolje.

UN-ova Konvencija o pravima djeteta podrazumijeva da svako dijete treba biti u potpunosti pripremljeno za samostalan život u društvu. Ujedno obvezuje sve one koji su se svojim pozivom i profesijom djelovanjem opredijelili za odgoj, obrazovanje i skrb o djeci na sustavnu pripremu djece i mladih za izazove samostalnog života.

Odrastanje podrazumijeva stjecanje emocionalnih, interpersonalnih i praktičnih životnih vještina, i uobičajeno je da se događa postepeno, uz podršku obitelji, te da se mlada osoba odvaja i prelazi u samostalan život ovisno o osobnoj spremnosti, željama i mogućnostima. I u savršenim okolnostima, mlada osoba, uz podršku obitelji i okoline, nema još uvijek socijalne i životne vještine dovoljno razvijene i izvežbane da ne bi bila u riziku i vrlo podložna utjecaju ovisnosti i razvijanju ovisnih ponašanja.

Osnovno obilježje odrastanja mladih koji izlaze iz institucija koje im pružaju neku vrstu skrbi jest da je ono naglo, nejednako, pod pritiskom i puno ranije od onoga njihovih vršnjaka koji žive u drugačijim uvjetima (Mednes, Johnson i Moslehudin, 2011.) Mladi koji izlaze iz institucionalnih tretmana suočavaju se s nizom poteškoća u pristupu obrazovanju, zapošljavanju, stanovanju i u drugim tranzicijskim mogućnostima te globalno predstavljaju posebno ranjivu skupinu (Pinkerton, 2006.) Vjerojatnost njihove isključenosti čak je do deset puta veća nego njihovih vršnjaka (Jackson i Saradev, 2001.) Posebno je to vidljivo kod obnavljanja starih obiteljskih, vršnjakačkih veza i odnosa te u izgradnji novih.

Istraživanja o iskustvima prije izlaska pokazuju da su mladi zabrinuti za pitanja društvene stigmatizacije, stanovanja, financiranja i zapošljavanja. Naglašavaju da ih je strah isključenosti, usamljenosti te da će biti bez emocionalne i praktične podrške kad napuste instituciju (Hojer i Sjoblom, 2009.), a kao nužne potrebe navode podržavajuće odnose, podršku vršnjaka, trening vještina potrebnih za samostalan život i druge oblike podrške. Oni pri izlasku osjećaju strah i neizvjesnost od budućnosti i samostalnosti, kao i stres od previše obaveza. Kako bi zatamili osjećaj bespomoćnosti, straha, nekompetentnosti, nepripadanja, ovi mladi čine su socijalne vještine i podrška u vanjskom svijetu nepostojeće ili na vrlo niskoj razini spadaju u rizičnu skupinu. Ova skupina mladih treba podršku, ali nema naviku i ne osjećaju se ugodno kod traženja pomoći i podrške čak niti onda kada im je prijeko potrebna. Podrška ovoj skupini mladih ljudi treba svakako biti usmjerena na ono što mladi trebaju moći raditi samostalno, a s druge bi im strane trebalo osigurati da se nekome mogu obratiti za pomoć. Četiri su temeljna područja osnaživanja mladih ljudi u institucijama, a čine je razvijanje mogućnosti svladavanja izazova s kojima se suočavaju - otpornost, pozitivan osjećaj identiteta, emocionalna stabilnost i praktične vještine i znanja.

Sve je veći broj mladih u institucionalnom tretmanu koji su probali, eksperimentirali ili konzumirali neka od sredstava ovisnosti. U radu s odgajanicima u Centru za pružanje usluga u zajednici Zagreb - Dugave i Odgojnom zavodu Turopolje je sve uočljivija nužnost specifičnih i sveobuhvatnijih nalina rada - grupno i individualno. Nadalje, uočeno je da se na uzimanje droga navode odgajanci koji ih prije nisu rabili ili su to činili u manjoj mjeri. Najveći dio odgajnika nema osviješten problem ovisnosti - većina njih vidi drogu kao dobar način prevladavanja svojih teškoća. Slabije su adaptibilni, nenaviknuti na obaveze, sa slabom ili nikakom razvijenom empatijom, radnim navikama, rijetko planiraju, a kada i postavljaju ciljeve - od njih lako odustaju. Ukazala se tako potreba za obuhvaćenošću odgajnika dodatnim stručnim radom te kasnije, daljnji razvoj postojećih modela, tj., uvođenje novih specifičnih programskih aktivnosti (Knotek-Iveta, Maloić, 2000.) Također, izostanak stručne potpore i savjetodavne podrške u razdoblju po izlasku iz ustanove je jedan od većih nedostataka ovog odgojnog sustava.

Korisnici smješteni u Odgojni zavod Turopolje odlaze u svoje domove ili bivaju prepušteni sami sebi nakon otpuštanja iz Odgojnog zavoda. Sami mladi dijele kako je prisutno jako puno iskušenja vani te kako trebaju podršku kako se ne bi vratili u Odgojni zavod.

U vrijeme netom prije izlaska i nakon izlaska im je potrebna stručna podrška (uglavnom u savjetovanju) kako bi na vrijeme dobili informacije pomoću kojih bi mogli organizirati aktivnosti te kako bi imali strukturu dana, koja je ovim mladima izuzetno potrebna.

Očekivani rezultati: -Povećana je dostupnost i kvaliteta psiho-socijalnih usluga i usluga posttretmana mladim visokorizicnim pojedincima iz odgojnih ustanova, umrežavanjem s različitim udrugama, ustanovama i ostalim lokalnim dionicima

-Jačanje zaštitnih i smanjenje rizičnih čimbenika za razvoj ovisnikog ponašanja, povećana je kvaliteta života i šanse za viši stupanj socijalne uključenosti po izlasku iz ustanove u lokalnu zajednicu za najmanje 36 mladih iz odgojnih ustanova

-Ojačane su socijalne vještine i životne kompetencije kod najmanje 21 mladih visokorizicnih pojedinaca iz Centra za

pružanje usluga u zajednici Zagreb-Dugave i OZ u Turopolju

-Usmjereno je i motivirano više od 48 mladih za odabir zdravih stilova života i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena.

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 52

12. Ciljevi programa

Opis: Glavni cilj projekta je doprinijeti smanjenju pojave ovisnosti među djecom i mladima smještenih u i/ili izašlih iz odgojnih institucija vezano uz njihovo eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti.

Specifični: - povećati dostupnost i kvalitetu psiho-socijalnih usluga i usluga posttretmana mladim visokoriznim pojedincima iz odgojnih ustanova, umrežavanjem s različitim udrugama, ustanovama i ostalim lokalnim dionicima - jačanjem zaštitnih i smanjenjem rizika njihovim imbenika za razvoj ovisničkog ponašanja povećati kvalitetu života i šanse za viši stupanj socijalne uključenosti po izasku iz ustanove u lokalnu zajednicu za najmanje 30 mladih iz odgojnih ustanova.

- ojačati socijalne vještine i životne kompetencije kod najmanje 22 mladih visokoriznih pojedinaca iz Centra za pružanje usluga u zajednici Zagreb – Dugave i OZ Turopolje

- usmjeriti i motivirati 28 mladih iz odgojnih institucija za odabir zdravih stilova života i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena

13. Ciljana skupina

Djeca i mladi iz Centra za pružanje usluga u zajednici Zagreb – Dugave, Mladi iz Odgojnog zavoda Turopolje, mladi izašli iz odgojnih ustanova

14. Korisnici programa

Opis korisnika: Korisnici iz Centra za pružanje usluga u zajednici Zagreb – Dugave u dobi od 12 do 15 godina, a koji su smješteni u odgojnu ustanovu zbog poremećaja u ponašanju i različitih oblika riziknog ponašanja, obiteljskih (ne)prilika, bio-psiho-socijalnih i drugih razloga. Svi su muškog spola. Korisnici su obuhvaćeni grupnom aktivnošću s ciljem razvijanja životnih vještina, s obzirom da se radi o korisnicima koji su tek došli u ustanovu, kako bi se prilagodili na život u ustanovi, te razvili socijalne i životne vještine s ciljem prevencije razvijanja ovisničkog ponašanja. Potrebno je i ubuduće raditi s ovom skupinom mladih jer u ovoj dobi mladi eksperimentiraju, a nerijetko njihovo eksperimentiranje prerasta u ovisnosti. Iako su krajnje mladi, mnogi od njih konzumiraju alkohol, cigarete, marihuanu, te razne druge droge. Ono što je primijećeno u radu s njima da im konzumacija alkohola i sredstava ovisnosti pruža osjećaj moći i kontrole nad životom. Zbog toga se provedenim ciklusom radionica radilo na usvajanju životnih i socijalnih vještina, kako bi naučili kako reći ne, izgradili samopoštovanje, radilo se na rješavanju sukoba, komunikaciji, te im se pružala podrška i friendly pristup da u tome uspiju.

Korisnici ovog projekta su i odgajanci iz Odgojnog zavoda Turopolja u dobi od 16 do 17 godina, njih 40, koji su bili uključeni u grupne aktivnosti i Sportske igre mladih. Svi su muškog spola. Grupna podrška je imala za cilj, osim pripreme za samostalan život, i osnažiti, istaknuti njihove potencijale kako bi uvidjeli koliko su vrijedni i da svoj dosadašnji životni stil (droga, alkohol, agresivno ponašanje, krađa, razbojništvo) mogu promijeniti. Ono što je najveći problem kod spomenute skupine mladih jest to što su gotovo svi duže vrijeme prije smještanja u Odgojni zavod živjeli na inom života koji je uključivao ovisnosti, krađe, razbojništva, te i neke kriminalne radnje. Ovom grupnom podrškom im se željelo dati uvid u na koji način to mogu promijeniti. Mnogi od njih imaju izrazito nisko samopouzdanje i samopoštovanje, a potrebu za prihvatanjem i ljubavlju zadovoljavaju u društvu koje loše utječe na njih.

Ovim projektom obuhvaćamo i korisnike unutar aktivnosti individualnog informiranja, savjetovanja i psiho-sociopedagoške podrške koji su izašli iz odgojnih ustanova i zavoda. Svi su muškog spola.

Broj korisnika na godišnjoj bazi: 62

15. Metode korištene u programu

Savjetovanje, Radionica, Sportske aktivnosti

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa i uinka

18. Metoda evaluacije

Vanjska evaluacija - metode:

1. Analiza projektne dokumentacije, uključujući i analizu Obrasca prijave projekata i programa, Obrasca proračuna i druge popratne dokumentacije te pojedinačnih izvještaja u sklopu projekata i programa,
2. Analiza medijskih sadržaja u medijima i društvenim mrežama te analiza web stranice organizacije,
3. Analiza dokumenata i alata koji su nastali u sklopu provedbe programa;
4. Polu-strukturirani "licem u lice" s voditeljicom programa održana u srpnju 2018. godine,
5. Rasprava u fokus grupi stručnjacima koji rade na programu održana u rujnu 2018. godine.

Unutarnja evaluacija - metode:

1. Analiza projektne dokumentacije, uključujući i analizu Obrasca prijave projekta, Obrasca proračuna i druge popratne dokumentacije,
2. Analiza evidencijskih listi i tablice
3. Analiza inicijalnih i evaluacijskih upitnika za članove grupe i stručno osoblje
4. Analiza završnih izvještaja grupnih voditelja
5. Evaluacijski sastanak – usmena evaluacija „licem u lice“
6. Interni timski sastanci unutar projektnog tima.

19. Evaluatori

Vanjski

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Iz vanjske evaluacije programa:

O usluzi grupne psiho-socio-pedagoške podrške:

Korisnici najčešće nemaju priliku sudjelovati u takvom spektru aktivnosti iz razloga što ustanove ili udomiteljske obitelji u kojima borave nemaju stručne, vremenske i financijske kapacitete za njihovu provedbu. Osim toga, u praksi i teoriji je prepoznata vrijednost vanjskih stručnjaka u radu s djecom i mladima iz razloga što takvi stručnjaci prije osiguraju dobrovoljnost, povjerenje i stvore otvoreni prostora za pitanja te iskazivanje određenih strahova i potreba. Grupe su osmišljene na temelju povratne informacije korisnika i stručnih suradnika u suradničkim organizacijama. Za mlade koji izlaze iz oblika skrbi one obuhvaćaju: upravljanje financijama, zapošljavanje, javne isprave (dokumentacija u prvim koracima samostalnog života), socijalne mreže, promišljanje o sebi, planiranje budućnosti, podrška u rješavanju sadašnjih problema i druge teme. Za djecu i mlade koji su tek došli u ustanovu i u fazi su prilagodbe obuhvaćaju: razvoj grupne kohezije, slike o sebi, nasilje, adaptaciju na dom, organizacija izleta i drugo. Analiza kvalitativnih podataka pokazala je da su aktivnosti, to nije usluge za mlade, za njih bile od koristi iz razloga što su bili u prilici uti informacije o pronalazanju posla, na koji način upravljati novcem i druge aktualne teme za dob i položaj. Imali su priliku ispunjavati javne isprave i dokumentaciju, što ih po izlasku iz alternativne skrbi teška. Ovaj vid aktivnosti, osim edukativnog karaktera, ima osnažujući karakter iz razloga što jača vještine za svakodnevni život i razvija osjećaj odgovornosti za sebe.

O usluzi individualne podrške:

Takva vrsta korisnika je najzastupljenija iz razloga što u samostalnom životu trebaju podršku u određenom vremenskom periodu dok ne pronađu posao i odgovarajuće stanovanje. Isto tako, u slučaju da se nalaze u teškim

životnim situacijama, korisnici zatraže prvo ovaj vid podrške, koja ujedno ima i funkciju trijaže. Korisnici primaju konkretnu pomoć u svakodnevnim područjima, kao npr. pisanje životopisa, prikupljanje dokumentacije za ostvarivanje određenih prava, traženje posla, profesionalno usmjeravanje, praktične savjete vezane uz zdravlje te brojne druge teme. Vrijednost ovog vida podrške je u tome što se pruža na više načina koji su prilagođeni korisnicima u svakoj skupini, npr. putem aplikacije Facebook (zero) messenger - pristup aplikaciji je besplatan, ne zahtjeva mobilne podatke i dostupna je svima te se ova usluga pruža svakodnevno. Ovaj vid podrške ima vrlo dobre povratne informacije korisnika u svim segmentima te se ističe visoka korisnost podrške i zadovoljstvo s kvalitetom pružene usluge.

Iz evaluacijskog izvješća pruženog članovima grupe u Odgojnom zavodu u Turopolju:

Najzanimljivije teme i najkorisnije informacije koje su dobili:

kako voditi financije, sve teme općenito, kako pronaći i posao, kao pronaći i stan, vježbanje razgovora za posao, kako napisati životopis.

Ono što sudionici vide kod sebe kao promjenu otkad idu na grupu, odnosno što je novo grupa donijela u njihov život: kako da nađem stan, nove informacije, nova iskustva, naučena nova znanja koja do sada nisu znali, zanimljivost. Svi sudionici su vrlo zadovoljni voditeljicama radionica (svi su dali ocjenu 5).

Iz evaluacije stručnog osoblja Odgojnog zavoda u Turopolju:

Najkorisnije teme i aktivnosti: zapošljavanje, stanovanje, upravljanje financijama, dokumentacija, pripreme za pronalazjenje zaposlenja i stanovanje, socijalna mreža, osvještavanje vlastitih osobina, planiranje budućnosti. Najveća dobit za mlade iz ovih radionica, ali i općenito od cijelog programa koji provodimo u udruzi (uključujući i posttretman nakon izlaska): Dobivaju konkretne informacije i alate kojima mogu po izlasku iz ustanove ostvariti što naume, osnaživanje, podrška, da znaju da se uvijek nekome mogu obratiti ako trebaju podršku i pomoć, nove spoznaje, socijalne vještine, stjecanje samopouzdanja, pomoć kad izađu iz ustanove, kvalitetna priprema za izlazak iz ustanove

Suradnju s voditeljicama grupa: voditeljice su pristupačne, tople, imaju razumijevanje za specifičnosti populacije, spremne pomoći, suradnja je za svaku pohvalu, osobno sam jako zadovoljna, pristupačne dogovornima i nama, sve, odlično, korektna i pozitivna, suradljive i profesionalne, samo pohvale.

Iz evaluacijskog izvješća pruženog članovima grupe u Centru za pružanje usluga u zajednici Zagreb-Dugave, podružnica u Županici evoj:

Najzanimljivije na radionicama im je bilo:

Kad smo išli u kino, šetali se, kad su bile studentice, da smo pričali o svemu, bela, sve, bilo mi je najbolje kad smo se igrali

A na grupi su naučili: poštovati, ne psovati, biti smireniji, da dam drugima priliku, sve, svašta, kako se smiriti

Što vide kod sebe kao promjenu otkad idu na grupu, što je novo grupa donijela u život: dobrotu, mirnost, ne znam, sve, ništa, ne znam objasniti, po čemu sam razmišljati

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokalnoj razini

Promoviran: ne

Sadržaj i tijek kampanje:

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provedenja (HRK)

144.234,00 kn

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK):

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK): 144.234,00

Drugi izvori (HRK):